

Ylmyňa görä gürle!

Category: Kitapcy, Nukdaýnazar, Publisistika

написано kitapcy | 25 января, 2025

Ylmyňa görä gürle! YLMYŇA GÖRÄ GÜRLE!



“SAŇA bu kitaby inderen OL. Munuň aýatlaryndan bir kysmy muhkemdir (pugtadyr) ki, bu aýatlar, kitabyň enesi (düýbi) diýmekdir. Beýleki bir kysmy-da mutaşabihat aýatlardyr.” («Aly-Ýmran» süresi, 3:7).

“Mutaşabihat” (Муташабихаѳ – неясные, трудно понимаемые аяты Корана, которые представляются для толкователя неясными и нуждаются в предположениях) näme diýmek:

Many taýdan birden köp many aňlatma ähtimallygy bolanlygyndan düşünmekde kynçylyk çekilen labzy-sözi aňladýar.

Aýatdaky labyz-söz öz gezegi bilen başga aýatlaram dürli manylary aňladyp biler. Ýagny, käbir aýatlaryň manysyny diňe Alla bilýär.

Bu ýagdaý hadyslar babatda alanda-da şeýle.

Geliň, indi görüň: Allanyň ylmy bilen inen mutaşabihat aýatlary-da (ýa-da hadyslary) her öňýeten özüçe düşündirip ýör.

Ýogsa-da, hojaependi tagsyr, seniň ylmyň nedir? Diňe dili gürleýär. Meselem, ýoldan çykarma-azaşdyрма hereketi käbir aýatlarda göni manyda gelse, käbirinde göçme manyda gelýär. Näçe işan-molla munuň gizlin manysyny biljek mertebede?

Yslam hukugy-fykh temasyna girjegem däl. Her özüni din alymy saýýan fetwa berýär. Aslynda şeýtanyň oýnuna gelýär...

Diňe şu «köpbilmiş» mollalarymy, dini syýasy maksatlar üçin ulanýan syýasatçylaryň bulardan näme parhy bar?

• **MALAZGIRTI HER KIM BIR ÝANA ÇEKÝÄR**

Malazgirt ýeňşini seljuklylar baýram edip belledimi? Ýok.

Osmanlylar belledimi? Ýok.

A respublika? 1960-njy ýylyň 27-nji maýynda harbylaryň hökümete el ucran wagtyna çenli Malazgirt ýeňşi öň hatarda däl. Bu barada ýazylan giňişleýin işlerem ýokdy. 1960-njy ýylda soňra «Döwletimiziň düýbünü tutujy Gazy Alparslan we Malazgirt dessany» ady bilen kitap çap edildi. Yzyndan Türkiýäniň Ýaragly Güýçleriniň taryhy. Malazgirt meýdan söweşi» ady bilen» kitap çykaryldy.

Ýöne. Malazgirt ýeňşini baýram etmegiň üns merkezine düşen we döwlet derejesinde resmi taýdan bellenenip başlamagy 1971-nji ýylyň 12-nji mart harby agdarlyşygyndan soň boldy.

60-njy ýyllardaky çäkli medeni çäreler 1971-nji ýylda prezident, premýer-ministr ýaly ýokary döwlet ýolbaşçylarynyň gatnaşýan dabarasyna öwrüldi. Bu barada ýazylýan işler köpeldi.

1960-njy, 1971-nji ýyllar tötänlik däl, döwlet agdarlyşygyny gurnan harbylar jemgyýetiň gözünde gadyr-gymmatlaryny artdyrmak üçin Malazgirt ýeňşi ýaly harby-taryhy üstünlikleri öň hatara çykardy.

Malazgirtiň türk we harby üstünligine 90-njy ýyllardan soň ysalamçylygam goşuldy. Meselem:

«Refah» partiýasy saýlawlarda üstün çykyp, Ankara munisipalitetini ele alandan soň «Malazgirtten Dumlymynara» ady bilen köpçülikleýin-medeni çäreleri gurnady. Baýramçylygyň birinji günü «Hajybaýram» metjidinde möwlit okadyldy we ş.m.

Her syýasy gatlak bu şanly ýeňşi öz bähbidine görä belleýänem bolsa, men bular ýaly medeni çäreleriň geçirilmegine garşy däl. Emma şu hakykaty bilmegiňiz gerek:

1071-nji ýylyň Malazgirt ýeňşi seljuk türkmenleriniň guramaçylykly ýagdaýda Anadola giriş taryhydyr. Ýogsam bolmasa, türkler şondan kän owal Anadola gelip ýerleşipdi. Rimden Osman imperiýasyna miras galan zat – ýere gollanýan

adminstratiw, harby, sosial-ykdysady sistema fema (тимар – военный лен, представляющий собой условное феодальное земельное держание, существовавшее у доосманских тюрок и в Османской империи вплоть до отмены военно-ленной системы) wizantiýa goşunynda gulluk edipdirler. Şeýle-de, wizantiýa goşunynda ýokary söweşjeň ukyply hakynatutma türk esgerleri bardy.

Selçuk türkmenlerinden kän ýyl owal peçeneg türkleri Anadola gelip ýerleşdi. Eý-ho! Alparslan Anadola girmezden öň onuň köregi Ärbasan wizantiýa köşgünde harby geňeşçidi!

Ýa uzlary alyp göreliň?

Gep uzaldyp oturmaýyn, hojaependileriň aýatlarydyr hadyslary düşündirişi ýaly, her öňýeten özüçe resmi taryh ýazýar!

• IŇ ULY GOLDAW KIMDEN?

Erdogan 30-njy awgust günü Kütahýada Beýik Ýeňşiň ýüzünji ýyly mynasybetli geçirilýän köpçülikleýin medeni çäreleriň açylyş dabarasyna gatnaşanda şeýle diýdi:

«- Ýaşlar, şuny unutmaň! Hindistan musulmanlarynyň gizlinlik bilen Ankara ugradan 600 müň altyny Uly garşylyklaýyn hüjümi gurnamak üçin gerekli ykdysady çeşmäni düzüpdir.»

Edil Malazgirt ýaly Erdogan her meselä sap dini nukdaýnazardan seredýär. Sowet Soýuzynyň ugradan puluny ýatdan çykartmak isleýär!

Edil hojaependiler (işan-mollalar) ýaly sap öz düşünjesi bilen düşündiriş berjek bolýar.

Elbetde, Hindistan musulmanlary pul ugradypdyr. Muny inkär edip bolarmy, heý? 1921-nji ýylyň dekabryndan 1923-nji ýylyj oktýabr aýyna çenli Hindi halyfatlygy komitetinden gelen kömekleriň jemi 130 müň 250 iňlis sterlingine barabardy. Puluň belli bir bölegi goşunyň gerek-ýarak zatlary üçin ulanyldy. Belli bir bölegi «Osmanly» bankynda ýörite hasapda saklandy we Türkiýäniň «İş» banky açylanda ulanyldy. Ýagny, Uly garşylyklaýyn hüjümde onçakly ulanylmady.

SSSR-den gelen nagt puly (ýaraglary, ok-därileri ýazjagam däl) ýatladaýyn:

1920-nji ýylyň iýulynda 100 müň altyn rubl...

Şol ýylyň oktyabrynda 100 müň altyn rubl...

1921-nji ýylyň martynda 4 million altyn rubl...

Şol ýylyň aprelinde 1,4 million, noýabrynda 1,1 million, 1922-nji ýylyň maýynda 3,5 million rubl we başgalar...

Diňe Azerbaýjanyň eden pul kömeklerini muňa goşjagam däl.

Sözümi jemläň bolsam: Söz sözlemek jogapkärçilikdir.

Yslamy syýasatyňyza serişde etmäň, haýyş edýän!

Soner ÝALÇYN.

«SÖZCÜ» gazetini, 31.08.2022 ý. Publisistika